

Riktlinjer för aktieägarengagemang

1 Inledning

Bolaget har en betydande andel av det förvaltade kapitalet placerat i noterade aktier.

Aktieportföljen är brett diversifierad över hela världen, inklusive tillväxtländer och s.k. frontier markets. En signifikant andel av aktieportföljen utgörs av aktier inom EES, varav merparten avser svenska aktier.

En mycket stor andel av Bolagets placeringar i aktier avser indexförvaltning, d.v.s. förvaltningen har att placera Bolagets medel så nära som möjligt ett visst jämförelseindex. De jämförelseindex som används är genomgående särskilda sådana som är konstruerade för att innebära mindre bidrag till global uppvärmning än traditionella jämförelseindex. Valet av betydande indexförvaltning innebär att Bolaget äger aktier i ett synnerligen stort antal bolag.

Lejonparten av Bolagets placeringar i aktier sker genom s.k. diskretionär förvaltning, vilket innebär att Bolaget står som ägare av aktierna och håller dem i värdepappersdepå. Placeringsbesluten fattas av en särskilt utsedd förvaltare. En mindre del av placeringarna i aktier utgörs av placeringar i aktiefonder.

Bolagets finansdelegation har beslutat att exkludera ett stort antal bolag från placering. Dessa beslut har tagits utifrån ställningstaganden i Bolagets *Instruktion avseende hållbarhet inom investeringsverksamheten*.

Bolaget har med Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ) ("SEB") ingått avtal om kapitalförvaltning. Inom ramen för detta avtal ansvarar SEB för Bolagets arbete med ägarfrågor, utifrån instruktioner från Bolaget, Bolagets riktlinjer för agerande som aktieägare och *Instruktion avseende hållbarhet inom investeringsverksamheten*.

Bolaget anser att ett aktivt aktieägarengagemang är särskilt motiverat för Bolagets innehav av svenska aktier, då Bolaget inom svenska aktier i många fall är en av de större ägarna. Detta är inte fallet för utländska aktier.

2 Löpande övervakning

Bolaget ska löpande övervaka eller låta övervaka bolag som Bolaget investerar i ("Portföljbolag"), med fokus på de Portföljbolag där Bolaget har en betydande ägarandel och Portföljbolag där Bolagets innehav är betydande för Bolagets avkastning. För sådana Portföljbolag ska Bolaget övervaka eller låta övervaka följande frågor:

- a) Portföljbolagens strategi
- b) Portföljbolagens finansiella och icke-finansiella resultat och risker
- c) Portföljbolagens kapitalstruktur
- d) Portföljbolagens sociala och miljömässiga påverkan
- e) Portföljbolagens bolagsstyrning
- f) Portföljbolagens ersättningssystem inklusive incitamentsprogram

För den löpande övervakningen enligt ovan svarar SEB, inom ramen för avtal om kapitalförvaltning.

3 Dialog med Portföljbolagens företrädare

Bolaget ska löpande föra eller låta föra dialoger med företrädare för Portföljbolagen, med fokus på de bolag där Bolaget har en betydande ägarandel och bolag där Bolagets innehav är betydande för Bolagets avkastning, eller där Bolaget ser andra skäl till dialog, såsom utmaningar i hållbarhetsfrågor. För sådana bolag ska Bolaget föra eller låta föra dialoger med bolagen.

För dialogen med bolagen enligt ovan svarar SEB, inom ramen för avtal om kapitalförvaltning.

4 Utövande av rösträtt m.m.

Bolaget ska delta vid och utöva Bolagets rösträtt på bolagsstämmor. Bolaget har som ambition att vara närvarande åtminstone vid de bolagsstämmor där Bolaget representerar ett betydande ägande och/eller där innehavet är betydande för Bolagets avkastning.

Bolaget ska i förekommande fall delta aktivt i arbetet med nominering av styrelseledamöter.

För deltagande på bolagsstämmor och arbete med nominering enligt ovan svarar SEB, inom ramen för avtal om kapitalförvaltning.

5 Samarbete med andra aktieägare

SEB ansvarar som anges ovan för Bolagets arbete, utifrån instruktioner från Bolaget. Bolaget ska när så är lämpligt samarbeta med andra aktieägare i ägarfrågor. Bolaget ska dock inte vara del av någon fast ägargruppering utanför SEB-koncernen.

6 Bolagets kommunikation med relevanta intressenter i Portföljbolag

Bolaget ska när så är påkallat kommunicera med andra intressenter i Portföljbolag, direkt eller genom kapitalförvaltare.

7 Bolagets hantering av faktiska och potentiella intressekonflikter

Investeringar ska alltid ske med utgångspunkt i försäkringstagarnas bästa och eventuella intressekonflikter kopplat till aktieinvesteringen ska alltid utvärderas och omhändertas i enlighet med Bolagets *Instruktion avseende hantering av intressekonflikter*.

I vissa situationer kan ägaransvaret komma i konflikt med rollen som placerare. Det gäller speciellt då Bolaget riskerar att få del av insiderinformation. I sådana fall ska Bolaget ta ställning till huruvida Bolaget ska avstå från att ta aktiv del i ägararbetet.

8 Rapportering

Bolaget ska varje år redogöra för hur dessa riktlinjer för aktieägarengagemang har tillämpats. Redogörelsen ska innehålla

1. en allmän beskrivning av Bolagets röstningsbeteende i Portföljbolagen,
2. en förklaring av de viktigaste omröstningarna,
3. uppgift om, i förekommande fall, i vilka frågor som Bolaget har använt sig av råd eller röstningsrekommendationer från en röstningsrådgivare.
4. uppgift om hur Bolaget har röstat på Portföljbolagens stämmor.

Omröstningar som är obetydliga på grund av ämnet eller storleken på aktieinnehavet behöver inte redovisas.

Redogörelsen ska offentliggöras och hållas tillgänglig på Bolagets webbplats. I den utsträckning ovanstående uppgifter redovisas av Bolagets kapitalförvaltare ska Bolaget på sin webbplats uppge var sådan information har offentliggjorts.

9 Bolagets redogörelse för investeringar i aktier

Bolaget är ett livförsäkringsbolag, och har som sådant långfristiga åtaganden mot Bolagets kunder. Bolaget har som målsättning att ge kunderna högsta möjliga reala avkastning på försäkringskapitalet, med beaktande av Bolagets riskaptit.

Bolagets strategi för placeringar i aktier betonar diversifiering, i syfte att skapa en effektiv portfölj av noterade aktier. Placeringarna i aktier i tillväxtländer och aktier inom "frontier markets" har enligt Bolagets bedömning högre förväntad långsiktig avkastning, i harmoni med Bolagets målsättning enligt ovan.

10 Information om kapitalförvaltningsavtal

Bolaget har ett långsiktigt avtal om kapitalförvaltning som omfattar aktier med SEB och mindre avtal med ett begränsat antal andra förvaltare. En mindre del av placeringarna i aktier utgörs av placeringar i aktiefonder. SEB förvaltar lejonparten av placeringarna i aktier.

Per datum för beslut om dessa riktlinjer utgör så gott som hela SEB:s förvaltning av aktier indexförvaltning. Det innebär att SEB:s uppdrag för Bolaget är att respektive förvaltningsmandat ska ha samma sammansättning som valt jämförelseindex. SEB har således inte i uppdrag att försöka skapa en avkastning som överträffar index.

Kapitalförvaltningsavtalet med SEB främjar att investeringsstrategin och investeringsbesluten stämmer överens med för Bolagets livförsäkringsåtaganden genom att avtalet tydligt ger Bolaget bestämmande inflytande över hur placeringsportföljen är utformad, inklusive fördelningen mellan olika tillgångsslag och mellan delmarknader inom tillgångsslagen.

Inom ramen för kapitalförvaltningsavtalet med SEB sköter SEB stora delar av Bolagets arbete med ägarfrågor, vilket främjar ett engagemang i portföljbolagen i syfte att förbättra deras resultat på medellång till lång sikt. SEB har i detta arbete att följa instruktioner från Bolaget, inklusive av Bolagets riktlinjer för agerande som aktieägare och *Instruktion avseende hållbarhet inom investeringsverksamheten*.

Som anges ovan utgör så gott som hela SEB:s förvaltning av aktier indexförvaltning. Av detta följer, att fokus i förvaltningen inte ligger på bedömningar av portföljbolagens finansiella och icke-finansiella resultat på medellång till lång sikt.

Bolaget följer löpande upp utfallet av SEB:s förvaltning av placeringarna i aktier. Modellen för ersättning till SEB är sådan att det långsiktiga utfallet av förvaltningen beaktas. Bolaget verifierar periodiskt marknadsmässigheten i ersättningen till SEB.

Bolaget följer löpande kostnader för courtage vid köp och försäljning av aktier, liksom aktieportföljens omsättningshastighet.

Kapitalförvaltningsavtalet med SEB gäller till år 2066, men avtalet kan sägas upp till utgången av 2019, 2020 och 2021.

11 Tillhandahållande av information

Dessa riktlinjer och den årliga redogörelsen enligt 8 ovan ska hållas tillgängliga på Bolagets webbplats. Informationen ska uppdateras varje år. Det är dock inte nödvändigt om det inte har skett någon väsentlig förändring.
